





2. Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Noot

Na evaluatie heeft de gemeenteraad op 15 november 2019 de systematiek, norm en samenstelling van het weerstandsvermogen gehandhaafd en opnieuw vastgesteld.

Doelstellingen gemeenteraad

- risico's op geld waarderen;
- op geld gewaardeerde risico's afzetten tegen weerstandsvermogen;
- transparante systematiek.

De systematiek

- belangrijke risico's identificeren en voorzien van een realistisch scenario (bijv. 2% korting gemeentefonds);
- financiële effecten van scenario's berekenen waarbij structureel en incidenteel onder één noemer worden gebracht;
- kansberekening geven bij elk benoemd risico(scenario) > laag=25%; midden=50% en hoog=75%;
- er ontstaan 4 uitkomsten te weten: laag; midden; hoog en prognose (de kans-inschatting);
- de uitkomsten worden in een matrix gezet evenals de aanwezige weerstandscapaciteit;
- de weerstandscapaciteit wordt gedeeld door het totale risicobedrag wat een ratio oplevert;
- vooral bij structurele risico's zoals gemeentefonds is weerstandsvermogen bedoeld als overbruggingsvermogen totdat de begroting weer sluitend is. Dit betekent dat niet het hele risicobedrag ten laste van de weerstandscapaciteit komt maar alleen de tijdelijke dekking waarbij het uitgangspunt is dat de tegenvaller gefaseerd wordt geabsorbeerd in de begroting;
- bij structurele risico's moet tevens doorlopend een actueel risicoprofiel gemaakt worden (dit kan de kans-inschatting maar ook de scenario-omvang betreffen);
- de laatste 2 items zijn verwerkt in een rekenmodel dat laat zien wat de gevolgen zijn van de doorrekening van de risico's en het nieuwe berekende risicoprofiel (risicosimulatie);
- na risicosimulatie ontstaat een nieuw (prognose)risicoprofiel en een bijgesteld weerstandsvermogen;
- de ratio uit de risicosimulatie geeft een accurater beeld omdat deze rekening houdt met het vermogen van de organisatie structurele tegenvallers gefaseerd op te lossen;
- de ratio uit de risicosimulatie wordt dan ook gebruikt voor de bepaling van het gewenste weerstandsvermogen;
- de gemeenteraad stelt de gewenste norm (ratio) vast;
- op basis van de waarderingstabel van de NAR (zie onderstaande tabel) heeft de raad de norm vastgesteld op de bandbreedte 1 tot 1,4.

Ratio Weerstandsvermogen	Betekenis
> 2,0	Uitstekend
1,4 - 2,0	Ruim voldoende
1,0 - 1,4	Voldoende
0,8 - 1,0	Matig
0,6 - 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

De raad heeft aan de beschikking over c.q. het in stand houden van het weerstandsvermogen de volgende eisen verbonden:

- bij een (prognose)ratio > 1,4 mag het weerstandsvermogen verminderd worden tot 1,4 ten bate van de algemene middelen;
- bij een ratio tussen 1 - 1,4 mag beschikt worden over het weerstandsvermogen voor financiële tegenvallers tot maximaal de ratio 1;
- daalt de ratio onder de 1 dan worden financiële meevallers toegevoegd aan het weerstandsvermogen tot minimaal de ratio 1.

Kanttekeningen

- het gaat om onzekere gebeurtenissen en niet om verwachtingen;
- de keuze van de scenario's is gebaseerd op expert judgement en daarom arbitrair;
- de risicosimulatie gaat ervan uit dat alle risico's zich voordoen. In de praktijk zal dit niet het geval zijn. Daar staat tegenover dat alle risico's ook niet in beeld zijn. Verder gaat er een dempend effect uit van de kans-inschatting: een laag ingeschat risico telt minder zwaar mee in de simulatie. Ook is er in sommige gevallen een onderlinge relatie tussen risico's, bijvoorbeeld in het geval deze conjunctureel gerelateerd zijn;
- de risicosimulatie gaat uit van een "zelfoplossend" vermogen van de organisatie bij structurele risico's.

Actuele situatie september 2023

Het geactualiseerde risicoprofiel levert de volgende matrixen op:

	L(aag)	M(idden)	H(oog)	P(rognose)
Risico's (in mln €)	19,8	33,5	47,3	29,2
Weerstandscapaciteit (in mln €)	47,4	47,4	47,4	47,4
Ruimte/tekort (in mln €)	27,6	13,9	0,1	18,2
Kengetal W/R	2,4	1,4	1,0	1,6

Risicosimulatie

De ratio (kengetal W/R) na simulatie komt uit op 1,88, ruim voldoende en is daarmee hoger dan de door de gemeenteraad vereiste bandbreedte "voldoende"(1,0 - 1,4).

De geïdentificeerde risico's zijn opgenomen in onderstaande tabel. Bij elk risico wordt een scenario verondersteld. Vervolgens wordt de kans ingeschat van realisatie van het scenario. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de indeling laag (25%); midden (50%) en hoog (75%).

	P(rognose)
Risico's na simulatie (in mln €)	23,9
Weerstandscapaciteit na simulatie (in mln €)	44,9
Ruimte/tekort na simulatie (in mln €)	21,0
Kengetal W/R na simulatie	1,88

Risicotabel

										bedragen x € 1.000				
				Kans *)				Na Simulatie						
Activiteit	Risico	Impact	Laag	Midden	Hoog		Impact	Kans op optreden risico's						
STRUCTURELE RISICO'S														
1	Gemeentefonds	Korting	2% korting	1.460	365	730	1095	Laag	1453	363	363	727	1090	Laag
2	Sociaal domein Wmo	Budgetoverschrijding	10% uitgaven	550	138	275	413	Midden	536	268	134	268	402	Midden
3	Sociaal domein Jeugd	Budgetoverschrijding	10% uitgaven	1.110	278	555	833	Hoog	1027	514	257	514	770	Midden
4	Wmo (huishoudelijke hulp)	Budgetoverschrijding	10% uitgaven	410	103	205	308	Laag	400	100	100	200	300	Laag
5	Participatiebudget (voormalig WWB, IOAW/IOAZ)	Budgetoverschrijding	10% uitgaven	610	153	305	458	Midden	580	145	145	290	435	Laag
6	Leerlingenvervoer	Budgetoverschrijding	10% uitgaven	160	40	80	120	Midden	152	38	38	76	114	Laag
7	Dividenden	Lagere uitkering	10% structurele raming	99	25	50	75	Laag	97	24	24	49	73	Laag
8	Rente/financiering	Stijging	1% van gemiddelde herfinancierings-behoefte	46	12	23	35	Midden	46	23	12	23	35	Midden
9	SamenTwente	Hogere bijdrage	pm											
10	Vastgoed/verhuur	Inkomstendering	10% inkomstendering	190	48	95	143	Laag	185	47	47	93	139	Laag
totaal structurele risico's				totaal scenario's structurele risico's	4.635	1162	2318	3480		4476	1522	1120	2238	3357
				totaal prognose structurele risico's		2057					1522			
INCIDENTELE RISICO'S														
				Kans *)										
Activiteit	Risico	Impact	Laag	Midden	Hoog									
11	Arbeidsongeschiktheidsrisico's gemeentebestuurders	Extra loon- en wachtgeldbetalingen	33% van maximum	2.100	525	1.050	1.575	Midden						
12	Infrastructurale projecten	Uitvoering	10% onderhanden werk	400	100	200	300	Laag						
13	Stadsbank Oost-Nederland	Exploitatieverliezen		pm										
14	Directe borgstellingen	Wanbetaling	5% van € 2,3 miljoen	115	29	58	87	Laag						
15	Indirecte borgstellingen	Inroepen borgstelling	2,5% van € 78,7 miljoen	2.000	500	1.000	1.500	Laag						
16	ICT	bedrijfsvoering	€ 4 miljoen	4.000	1.000	2.000	3.000	Laag						
17	Grondexploitatie; obv risicologboek; geldt voor elk scenario	Vertraging uitgifte; afwaardering gronden etc.	€ 6 miljoen	6.000	6.000	6.000	6.000	*						
totaal incidentele risico's				totaal scenario's incidentele risico's		8.154	10.308	12.462						
				totaal prognose incidentele risico's		8.679					8.679			
				Totaal prognose structurele en incidentele risico's, waarbij structurele risico's zijn vermenigvuldigd met factor 10		29.249					23.895			

* gewogen gemiddelde uit het het

Toelichting risicotabel

Algemeen beeld

De onzekerheid over de macro-economische ontwikkeling is nog altijd zeer groot. De afgelopen jaren zijn we van de ene in de andere crisis gerold. We zitten in een periode met veel economische onzekerheid waarvan de gevolgen voor de gemeente moeilijk zijn in te schatten. Economen breken zich het hoofd over wat het toekomstige economische perspectief zal zijn, niemand die het zeker weet. De verwachtingen lopen uiteen; het is zeker niet denkbeeldig dat de financiële onrust nog jaren blijft.

Het Centraal Plan Bureau geeft in haar concept-Macro Economische Verkenning aan dat de Nederlandse economie grote schokken verrassend goed heeft doorstaan en groeit in 2023 met 0,7% en in 2024 met 1,4%.

Armoede en overheidstekort vragen aandacht. Op middellange termijn verslechtert het overheidstekort sterk door stijgende uitgaven aan rente, klimaat en zorg. Ook de overheidsschuld neemt toe.

Op basis van de risicotabel is de bandbreedte van de structurele risico's tussen de € 1,2 miljoen en de € 3,5 miljoen en de incidentele risico's tussen de € 8,2 miljoen en de € 12,5 miljoen. De bandbreedte (en dus de onzekerheid) blijft hiermee fors.

Van belang is dat scenario's een bandbreedte geven maar niet de betekenis hebben van onder- of bovengrenzen van toekomstige uitkomsten.

Voor de begroting hebben we, zoals gebruikelijk, een meest waarschijnlijk scenario benoemd. Dit is per definitie onzeker maar de onzekerheid is nu nog groter door bovengeschetst algemeen beeld over macro-economische risico's.

In de kadernota 2024 was de weerstandsratio 1,91 bij een weerstandscapaciteit (na simulatie) van € 41,2 miljoen. In deze paragraaf is de uitkomst van de weerstandratio 1,88 bij een weerstandscapaciteit (na simulatie) van 44,9 miljoen. Zowel de risico(bedragen) zijn verhoogd als ook de weerstandscapaciteit. Per saldo blijft de weerstandsratio nagenoeg op hetzelfde niveau.

1. Algemene uitkering uit het gemeentefonds

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is verreweg de belangrijkste inkomstenbron van de gemeente (circa € 73 miljoen). Voor de gemeentefondsuitkering is normaliter de normeringssystematiek (trap-op trap-af-principe) van toepassing. Dit betekent dat de ontvangsten "mee-ademen" met de ontwikkeling van de rijksfinanciën. Hierin ligt dus tegelijkertijd zowel een kans als een risico besloten. Gaat het voorspoedig met de rijksfinanciën dan profiteren de gemeenten mee via het gemeentefonds, maar het omgekeerde geldt natuurlijk ook.

Om de stabiliteit van de algemene uitkering voor gemeenten te verbeteren is in juni 2022 een akkoord bereikt waardoor het volume-acces van het gemeentefonds voor de jaren 2022 – 2025 is bevroren op de stand voorjaarsnota 2022. In 2026 wordt het extra acces weer voor een groot deel onttrokken aan het gemeentefonds. 2026 wordt inmiddels getypeerd als "ravijnjaar". Deze effecten hebben we verwerkt in het financieel perspectief.

Hierdoor is het volume-risico voor de jaren tot en met 2025 weggevallen.

Voor de eerstvolgende jaren is het risico op verlaging van de algemene uitkering dan ook beperkt. Het volume-risico komt terug in 2026. Het risico is aanwezig dat de rijksoverheid op enig moment gaat bezuinigen om de extra uitgaven door onder andere corona terug te halen. Via de trap-op-trap-af systematiek kan dit dan een nadelig effect hebben op het gemeentefonds, maar niet eerder dan in 2026. Overigens zal in de komende jaren op landelijk niveau het gesprek worden gevoerd over een mogelijke aanpassing van de financiële verhoudingen tussen het Rijk en de gemeenten.

Een ander risico is de jaarlijkse prijscompensatie. Vanaf 2027 wordt de indexatie gebaseerd op de ontwikkeling (historisch gemiddelde) van het bruto binnenlands product. We hebben een inschatting gemaakt van de financiële effecten. Deze zijn verwerkt. Het risico is aanwezig dat de effecten groter zijn dan ingeschat.

Wij hebben de risico-inschatting gehandhaafd op laag.

Als scenario houden we een korting van circa 2% aan. Dit komt overeen met een bedrag van ongeveer € 1,5 miljoen.

2. Uitgaven sociaal domein (decentralisaties Wmo)

Het is bekend dat er forse risico's zijn op dit terrein en dat de tekorten verder kunnen oplopen. Door het ouder worden van de babyboomgeneratie en het ontbreken van geschikte woningen/woonvormen neemt de druk op de Wmo toe. Hoewel we hiervoor in principe worden gecompenseerd door het Rijk is het risico aanwezig dat de compensatie onvoldoende is. In het voorjaar is het budget bijgesteld als gevolg van hogere verzilveringspercentages en een stijging in de aantallen.

Ook liggen er risico's van hogere tarieven als gevolg van de AMvB reëel tarief. Hiernaar loopt op dit moment een onderzoek.

Kortom: er zijn nog onzekerheden en risico's. Het is lastig om het risico te kwantificeren. We sluiten aan bij het gebruikelijke scenario van open einde risico's, namelijk 10% van de uitgaven.

We hadden de risico-inschatting bij de kadernota verlaagd naar laag. Zoals hiervoor aangegeven zijn de er veel ontwikkelingen en onzekerheden. Daarom hebben we de risico-inschatting teruggezet naar midden.

3. Uitgaven sociaal domein (decentralisatie Jeugd)

Het is bekend dat er ook forse risico's zijn op dit terrein en dat de tekorten verder kunnen oplopen. Voor het onderdeel jeugd zijn er verschillende risico's. De impact van deze risico's is (nog) niet duidelijk. Het gaat hierbij onder andere om de volgende landelijke en regionale ontwikkelingen: Hervormingsagenda jeugd, Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming, Samenwerkingsagenda Twente, ombouw 3-milieusvoorzieningen, afbouw jeugdzorgplus, een naar verwachting forse stijging van de tarieven Jeugdbescherming/Jeugdreclassering als gevolg van autonome ontwikkelingen (CAO-ontwikkelingen en verlaging van de caseloadnorm), onderzoek reële tarieven in het kader van verlenging van de contracten voor 2023 en 2024, AMvB Reëel tarief (nu nog concept voor Jeugd) en structurele toename van de adviezen en meldingen bij Veilig Thuis Twente.

In het voorjaar is het budget bijgesteld, vooral als gevolg van hogere verzilveringspercentages.

Ook voor het onderdeel jeugd zijn er dus diverse onzekerheden en risico's. Het is lastig om het risico te kwantificeren.

We sluiten aan bij het gebruikelijke scenario van open einde risico's, namelijk 10% van de uitgaven.

We hebben de risico-inschatting vóór simulatie bij de kadernota verhoogd van midden naar hoog. Ervan uitgaande dat, indien nodig, snel en adequaat maatregelen worden genomen en wordt bijgestuurd hebben we de risico-inschatting na simulatie gehandhaafd op midden. Deze risico-inschatting handhaven wij in deze begroting.

4. Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) huishoudelijke hulp

Geconstateerd kan worden dat op het terrein van de Wmo, waarvoor een opheffingsregeling geldt, sprake is van een structureel risico. Er worden meer inwoners ouder en het langer zelfstandig wonen wordt vanuit het Rijk gestimuleerd. Het gevolg is dat er een groter beroep op Wmo-voorzieningen huishoudelijke ondersteuning wordt gedaan, waarbij het maar de vraag is of de compensatie van het Rijk voldoende is om de extra kosten op te vangen. Sinds 2018 wordt de huishoudelijke ondersteuning grotendeels als algemene voorziening uitgevoerd, waardoor de uitvoeringskosten laag zijn.

Vanaf 2026 geldt voor de huishoudelijke ondersteuning weer een inkomensafhankelijke eigen bijdrage. Het financieel effect hiervan is onduidelijk. Bij de invoering van het abonnementstarief enkele jaren geleden zagen we juist een extra kostenstijging omdat de compensatie van het Rijk onvoldoende was. Het is de vraag wat deze omgekeerde ontwikkeling in financiële zin gaat betekenen.

Het overschrijdingsrisico is als basisscenario gezet op 10%. We hebben dit risico op laag gezet omdat de afwijkingen van dit budget ten opzichte van de raming relatief beperkt waren.

5. Inkomensdeel Participatiebudget (voormalig WWB/IOAW/IOAZ)

Voor de uitkeringen en loonkostensubsidie (LKS) verstrekt op basis van de participatiewet (inkomensdeel en LKS) ontvangt de gemeente een rijksbudget. Er is een landelijke vangnetregeling. De eigen risico drempel is 7,5%. Vergoed wordt 50% van het tekort meer dan 7,5% tot en met maximaal 12,5% Indien het tekort hoger is dan 12,5% wordt

100% vergoed. Voorwaarde is dat aangetoond kan worden dat voldoende inspanningen gepleegd zijn om het beroep op de bijstand zo klein mogelijk te houden. Een aanvullende voorwaarde is dat een referte-periode van 3 jaar van toepassing is. Zowel 2020, 2021 als 2022 liet een overschot zien. Voor 2023 wordt ook een klein overschot verwacht. De kans dat een beroep kan worden gedaan op de vangnetregeling is de komende jaren klein.

Een landelijke toename van het beroep op de Participatiewet wordt (met enige vertraging) gecompenseerd in het rijksbudget. Wel is het zo dat ontwikkelingen op macroniveau niet één op één doorvertaald kunnen worden naar lokaal niveau. Het kan best zo zijn dat landelijk zich een daling voordoet in het aantal uitkeringsgerechtigden terwijl lokaal (door specifieke omstandigheden) het omgekeerde plaatsvindt. Nieuw is dat sinds enkele jaren ook de LKS vergoeding afzonderlijk is toegevoegd aan het participatiebudget. De inzet van deze voorziening laat al jaren een stijging zien.

Als risicoscenario hebben we genomen een overschrijding van 10%. Lokaal is sprake van een stabiel tot licht dalend uitkeringsbestand. De afgelopen jaren was er geen aanleiding tot een hogere instroom, omdat de instroom en uitstroom in balans was. Een mogelijke oplopende bijstand instroom is afhankelijk van de economische gevolgen. Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt en de mogelijk betere kansen die dit biedt voor werkzoekenden, wordt ervaren dat de instroom van werkzoekenden in de Participatiewet dusdanige belemmeringen heeft, dat uitstroom naar betaald werk in meerdere gevallen binnen 1 jaar niet te verwachten is. Gelet op de vele economische onzekerheden hebben we daarom de risico-inschatting gehandhaafd op midden.

6. Leerlingenvervoer

Landelijk en lokaal zien we de ontwikkeling dat het 'speciaal onderwijs' groeit. In ons geval heeft dat direct de consequentie dat leerlingenvervoer ingezet moet worden omdat (muv SBO De Elimschool) alle vormen van speciaal onderwijs buiten onze gemeente zijn gevestigd. Daar komt bij dat we de laatste jaren een toename zien van leerlingen die, ondanks passend onderwijs, toch speciaal onderwijs moeten volgen. En in ons geval vrijwel automatisch ook in het leerlingenvervoer terecht komen. We zijn bezig speciaal onderwijs (zo thuisnabij onderwijs) binnen onze gemeente te organiseren. Dat zal in de toekomst een positief effect hebben op de kosten van leerlingenvervoer.

Verder heeft de Stichting leerlingenvervoer Rijssen-Holtten een nieuwe aanbesteding georganiseerd. De nieuwe prijsafspraken komen hoger uit dan de huidige en daar is rekening mee gehouden. Daarnaast is er de ontwikkeling dat ingaande het schooljaar 2023-2024 op de locatie van Het Palet in Rijssen (voormalige OBS De Salto) aan alle NT-2 leerlingen uit onze gemeente les zal worden gegeven. Daardoor komt het leerlingenvervoer naar de locatie in Almelo te vervallen. Verder is er een nieuwe OV-vervoerder vanaf medio december 2023. Met deze vervoerder zal nader overleg plaatsvinden over de mogelijkheden OV meer in te zetten voor leerlingenvervoer.

De laatste jaren waren er budgetoverschrijdingen. Het budget is hierop deels bijgesteld. Voor het resterende deel blijven risico's op overschrijding bestaan, hoewel er diverse stappen worden gezet om de kosten te verminderen. We hebben het risico vooralsnog gehandhaafd op midden.

7. Dividenden

De gemeente ontvangt een aanzienlijk bedrag aan dividend (onder andere van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en Twence). De laatste jaren is het werkelijk ontvangen dividend hoger dan geraamd. De kans op het risicoscenario van een negatieve afwijking van 10% schatten we dan ook laag in.

8. Rente

Over de ontwikkeling van de rente bestaat veel onzekerheid. Oplopende inflatie kan een bedreiging vormen en leiden tot hogere rentevoeten.

De leningportefeuille bedraagt ongeveer € 46 miljoen. Van een gemiddelde herfinancieringsbehoefte van een tiende deel van de portefeuille is het renterisico van 1% gelijk aan € 46.000.

Voor 2024 is de gemiddelde rentevoet 3,2 %. Zoals bekend is sprake van een aanzienlijke stijging van de rente de laatste tijd. De kans dat geld tegen hogere tarieven aangetrokken moet worden, schatten we gemiddeld in.

9. SamenTwente

SamenTwente voert zijn eigen risicomanagement, ook hier wordt gewerkt met een weerstandsratio.

In de begroting 2024 van SamenTwente is de ratio becijferd op 0,8 en valt daarmee binnen de afgesproken bandbreedte van 0,8 en 1,0. Omdat SamenTwente een eigen adequaat risicobeheer voert, zetten wij als deelnemende gemeente het risico voor de gemeente op pm.

10. Vastgoed

We gaan uit van een risico van huurderiving van gemeentelijke accommodaties van 10%. We schatten dit risico als laag in.

11. Arbeidsongeschiktheidsrisico's gemeentebestuurders

Arbeidsongeschiktheid van gemeentebestuurders leidt tot extra loon- en wachtgeldbetalingen. Het maximale risico bedraagt ongeveer € 6,3 miljoen op basis van een uitgevoerde berekening in de zomer van 2023. Als risicoscenario gaan we uit van een derde van het maximale risico, afgerond € 2,1 miljoen. We schatten het risico gemiddeld in.

11. Infrastructurele projecten

Jaarlijks wordt geïnvesteerd in de infrastructuur. Als risicoscenario wordt 10% overschrijding bij een investering van gemiddeld € 4 miljoen verondersteld.

12. Stadsbank Oost Nederland

De 22 aangesloten gemeenten zijn aansprakelijk voor eventuele exploitatieverliezen. Stadsbank Oost Nederland voert hierin een eigen risicomanagement. In het risicomodel wordt net als in onze gemeente met een weerstandsratio gewerkt. Met een weerstandsvermogen van € 1,3 miljoen komt in 2024 deze ratio uit op 1,25. Daarmee wordt voldaan aan de eigen norm met een bandbreedte van 1 tot 1,4. Omdat de stadsbank zelf een adequaat risicobeheer voert zetten wij als deelnemende gemeente het risico voor de gemeente op pm.

13. Directe borgstellingen

Op 31 december 2022 is sprake van de volgende directe borgstellingen:

- Corporaties/(zorg)instellingen € 2,3 miljoen

Als risicoscenario wordt 5% wanbetaling gehanteerd. Gelet op de financiële positie van de betrokken instellingen schatten we de kans daarop laag in.


14. Indirecte borgstellingen

Aan indirecte borgstellingen via het waarborgfonds Sociale woningbouw staat per 31 december 2022 een bedrag van € 78,7 miljoen uit bij corporaties.

Het geborgd schuldrestant in relatie tot de marktwaarde van DAEB-bezit in Rijssen-Holtens onderpanden bedraagt ultimo 2022 16,1%. Deze borgstelling (Rijk 50%; gemeente 50%) wordt pas ingeroepen als het garantievermogen van het fonds daalt tot 0,25%. We schatten, gelet op de betrokken corporaties, de kans laag in dat een beroep op deze achtervang wordt gedaan. Niettemin betekent 2,5% wanbetaling (50% van 5%) een potentiële claim van globaal € 2,0 miljoen.

Binnen de nationale hypotheekgarantie (NHG) staat de gemeente tot en met 2010 nog voor 50% als achtervang garant voor tekorten bij het NHG (andere 50% is voor het Rijk). Per 1 januari 2011 is de achtervangfunctie van de gemeenten voor nieuw af te geven hypotheekgaranties vervallen en vanaf deze datum is voor nieuw af te geven hypotheekgaranties sprake van een 100% rijksachtervang.

Het fondsvermogen is in 2022 gestegen tot € 1,63 miljard. In 2022 is € 0,1 miljoen uitgekeerd aan verliesdeclaraties.



De kapitaalratio (garantievermogen/% van gegarandeerd vermogen) is gestegen van 0,81% eind 2021 naar 0,84% eind 2022.

Het door NHG gegarandeerde bedrag (het totaal van hypotheken met NHG) is € 195 miljard. Dit bedrag daalt al enkele jaren, ondanks de gestegen huizenprijzen. Tegenover het gegarandeerde bedrag staat een (geschatte) totale waarde van de onderpanden van € 335 miljard. We gaan ervan uit dat de buffers voldoende zijn. Daarom is het risico voor de gemeente op pm gezet.

15. Risico's ICT/informatiebeveiliging/privacybescherming

De ICT-ontwikkelingen gaan steeds verder en daarmee nemen de risico's toe, door bijvoorbeeld hacking, phishing of ongeautoriseerd gebruik van systemen. Op basis van ervaringen elders gaan we uit van een risicoscenario van € 4 miljoen. Gelet op de vele beheersmaatregelen die worden genomen als risicoreductie schatten wij het risico laag in.

16. Grondexploitatie

De risico's van de grondexploitatie worden jaarlijks gemonitord. De resultaten hiervan worden opgenomen in het risicologboek. Op dit moment zijn de risico's geïndiceerd op circa € 6 miljoen. Gelet op de huidige dynamiek hebben we het risicologboek in de zomer 2023 opnieuw gemonitord. De indicatie van de risico's is op gelijk niveau met de indicatie zoals in de risicoparagraaf van de kadernota opgenomen. De risico's doen zich vooral voor bij de projecten Encko en Opbroek Oost.

Risico's op eigendommen

Rampen

Met de gevolgen van het zich voordoen van rampen, zoals het ontsporen van een chloortrein of het overstromen van een kern is in de begroting geen rekening gehouden. Wel wordt op verschillende manieren geprobeerd te voorkomen dat een ramp zich voordoet. Denk hierbij aan het opstellen van een integraal veiligheidsplan en het aanpassen van het rioleringsstelsel.

Voor de kosten van een terroristische aanslag zijn alle Nederlandse polissen verzekerd tot een bedrag van € 1 miljard per jaar. Een risico is de opgenomen clause in de polis. Komt de schade door terrorisme in Nederland in een jaar boven dit bedrag uit en onze gemeente wordt getroffen door een aanslag, dan komt een evenredig deel van de schade niet voor vergoeding in aanmerking.

Verzekeringsmarkt

Wij wijzen op de claimbewustheid van burgers en bedrijven bij schade. De gemeente is verzekerd tegen schade bij persoons- en zaakschade tot een bedrag van € 5 miljoen per gebeurtenis met een maximum van € 10 miljoen per verzekeringsjaar en bij vermogensschade € 2,5 miljoen per gebeurtenis tot een maximum van € 5 miljoen per verzekeringsjaar. Claims die de genoemde bedragen te boven gaan blijven over het meerdere voor risico van de gemeente.

Weerstandsvermogen

Tot het weerstandsvermogen wordt gerekend de algemene reserve en 50% van de bestemmingsreserves waarop nog geen verplichtingen rusten.

Kerngetallen

Vanuit het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten) wordt in deze paragraaf een verplichte basisset kengetallen opgenomen.

Begroting 2024

KENGETALLEN: (commissie Depla), bedragen x € 1.000

bedragen x
1.000

Netto schuldquote:	Jaarrekening 2022 31-12-2022	Begroting 2023 31-12-2023	Begroting 2024 31-12-2024	Begroting 2025 31-12-2025	Begroting 2026 31-12-2026	Begroting 2027 31-12-2027
A. Vaste schulden	€ 46.408	€ 45.822	€ 50.311	€ 45.411	€ 39.283	€ 38.783
B. Netto vlottende schulden	€ 8.870	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500
C. Overlopende passiva	€ 7.117	€ 4.851	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
D. Financiële activa (excl. leningen)	€ 794	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
E. Uitzettingen	€ 9.091	€ -	€ 9.000	€ 9.000	€ 9.000	€ 9.000
F. Liquide middelen	€ 4.578	€ -	€ 500	€ 500	€ 500	€ 500
G. Overlopende activa	€ 3.831	€ 1.300	€ 1.300	€ 1.300	€ 1.300	€ 1.300
H. Totale baten, exclusief reserves	€ 123.862	€ 100.302	€ 111.095	€ 113.467	€ 110.589	€ 111.170
Kengetal (A+B+C-D-F-G)/H x 100%	36%	57%	47%	42%	37%	36%

bedragen x
1.000

Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen:	Jaarrekening 2022 31-12-2022	Begroting 2023 31-12-2023	Begroting 2024 31-12-2024	Begroting 2025 31-12-2025	Begroting 2026 31-12-2026	Begroting 2027 31-12-2027
A. Vaste schulden	€ 46.408	€ 45.822	€ 50.311	€ 45.411	€ 39.283	€ 38.783
B. Netto vlottende schulden	€ 8.870	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500
C. Overlopende passiva	€ 7.117	€ 4.851	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
D. Financiële activa (incl. leningen)	€ 8.600	€ 8.291	€ 11.521	€ 11.421	€ 11.321	€ 11.221
E. Uitzettingen < 1 jaar	€ 9.091	€ -	€ 9.000	€ 9.000	€ 9.000	€ 9.000
F. Liquide middelen	€ 4.578	€ -	€ 500	€ 500	€ 500	€ 500
G. Overlopende activa	€ 3.831	€ 1.300	€ 1.300	€ 1.300	€ 1.300	€ 1.300
H. Totale baten, exclusief reserves	€ 123.862	€ 100.302	€ 111.095	€ 113.467	€ 110.589	€ 111.170
Kengetal (A+B+C-D-F-G)/H x 100%	29%	48%	36%	31%	27%	26%

bedragen x
1.000

Solvabiliteitsratio:	Jaarrekening 2022 31-12-2022	Begroting 2023 31-12-2023	Begroting 2024 31-12-2024	Begroting 2025 31-12-2025	Begroting 2026 31-12-2026	Begroting 2027 31-12-2027
A. Eigen vermogen	€ 81.733	€ 68.513	€ 83.613	€ 83.646	€ 80.816	€ 80.222
B. Balanstotaal	€ 153.051	€ 138.491	€ 166.900	€ 161.762	€ 152.205	€ 150.928
Kengetal (A/B) x 100%	53%	49%	50%	52%	53%	53%

bedragen x
1.000

Kengetal grondexploitatie:	Jaarrekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027
A. Bouwgronden, niet in exploitatie	€ -	€ 418	€ 558	€ 558	€ 558	€ 351
B. Bouwgronden, in exploitatie	€ 4.235	€ 4.151	€ 7.256	€ 7.218	€ 2.761	€ 6.791
C. Totale baten (excl. reserves)	€ 123.862	€ 100.302	€ 111.095	€ 113.467	€ 110.589	€ 111.170
Kengetal (A+B)/C x 100%	3%	5%	7%	7%	3%	6%

bedragen x
1.000

Structurele exploitatieruimte:	Jaarrekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027
A. Totale structurele lasten		€ 100.736	€ 112.232	€ 113.669	€ 114.451	€ 115.330
B. Totale structurele baten		€ 100.302	€ 111.095	€ 113.467	€ 110.589	€ 111.170
C. Totale structurele toevoegingen aan reserves		€ -	€ 26	€ 26	€ 26	€ 26
D. Totale structurele onttrekkingen aan reserves		€ 706	€ 4.836	€ 4.836	€ 4.836	€ 4.836
E. Totale baten		€ 101.008	€ 115.931	€ 118.303	€ 115.425	€ 116.006
Kengetal ((B-A)+(D-C))/E x 100%			0,3%	3,9%	0,8%	0,6%

bedragen x
1.000

Belastingcapaciteit, woonlasten meerpersoonshuishouden:	Jaarrekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027
A. OZB-lasten gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (circa € 200.000)	€ 239	€ 313	€ 338	€ 338	€ 338	€ 338
B. Rioolheffing (kleinverbruiker)	€ 164	€ 172	€ 179	€ 179	€ 179	€ 179
C. Afvalstoffenheffing (meerpersoonshuishouden)	€ 213	€ 217	€ 219	€ 219	€ 219	€ 219
D. Heffingskorting						
E. Totale woonlasten gemiddeld gezin	€ 616	€ 702	€ 736	€ 736	€ 736	€ 736
F. Woonlasten landelijke gemiddelde voor een gezin (t -1)	€ 904	€ 904	€ 944	€ 944	€ 944	€ 944
Onbenutte belastingcapaciteit ten opzichte van de artikel 12 norm (x €1mln)	€ 3,2	€ 3,8	€ 3,5	€ 3,5	€ 3,5	€ 3,5
Kengetal (E/F) x 100%	68,1%	77,7%	78,0%	78,0%	78,0%	78,0%

Ramingen zijn gebaseerd op constante prijzen. De ramingen voor de rioolheffing zijn conform het Vgrp2017.